

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

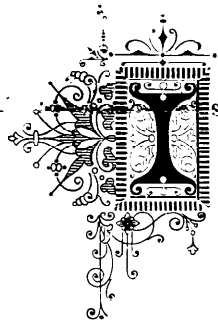
TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.**Hirdetés ára:**

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Főtiszt. Baltik Frigyes püspök úrnak Üdvöt az Urban! (Trsztyénszky.) — A pozsonyi theol. akademia üdvözlote. — Tervjavaslat az egyetemes alap szervezéséhez. (—z. —z.) — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázat.

Főtiszt. **Baltik Frigyes** püspök úrnak

Üdvöt az Urban!

Istennek szent akarata szél a hívek bizalmában; Üdvöztökönk kogyclemteljes intése hangzik felénk főpásztorra lett megválasztatásodban.

Hitbeli alázattal hajlunk meg a sorsunkat intéző hatalom bölcsesége előtt; a szeretetnek engedelmisségével fogadjuk Urunk Megváltónk rendelkezését.

Pünköst van, az Ur Szent Lelkének ünnepe!

Üdvöztökönk ígérete biztat, hogy a mi mennyei Atyánk ad Szent Lelket azoknak, akik ő tőle kérendik (Luk. XI., 13).

Esedezzünk együtt e mennyei adományért, adja Lelkét Neked, nekünk; töltse ki Lelkét Reád a vezérre, reánk a vezetettek, hogy legyünk egyek a hitben, Urunk Üdvöztökönk hő szerelmében, anyaszentegyházunk javáért buzgó munkálkodásban, hazánk jólétének elővitelében.

Sok vészen s viharon át haladt eddig is egyházunk hajója; de az őrt állók ébersége, bölcsesége, a hajó népének Isten után vezéreibe vetett erős bizodalma nem engedé a hajót zátonyra jutni, nem engedé a sziklán összetöretni.

Mindeneknél nagyobb ellenséggel kell megküzdenie egyházunknak, kivált kertületünknek most, ezen mi időnkben.

A belső viszály örvénye elnyeléssel fenyegeti, testvér testvér ellen küzd szomorú, áldatlan harcot. Mi bizalommal tekintünk az égre, honnét jó a segedelem; bizalmat hozunk Elődbe foglalóul, zálogul.

Légy Mózesünk, ki a békeség ígértföldjére elvezetsz. — Egy szent közösségnek, a Krisztus testének tagjai, egy anyának, szeretett magyar hazánk fiai, fogjunk Te Benned kezét a szent szövetségre. Jaj Neked, jaj nekünk és egyházunknak, ha a mélyben és magasban pártszenvedély, önző személyi vagy pártérdek dul! egyházunk s hazánk jólétének romján, a „régii ellenség“ gúnykaczaja mellett, a kinzó öntudat hevénél elfonyad a remény, sivárrá ég lelkiünk boldogsága, sőt még a vigasztalás csermelye is kiszárad. — Még panasza sem lesz jogunk!

Geduly örökében nehéz, de magasztos feladat vár Reád.

Legyen Veled az Urnak Lelke, mely alkalmassá tesz az Uj testámentomnak, nem a betűnek, de a Léleknek szolgálatára, mely éltet, mely dicsőséges.

Veni Sancte Spiritus,
Reple tuorum corda fidelium!

E helyről is a régi barátsággal, őszinte tisztelettel, s igaz szolgatársi hűséggel üdvözöllek, kertuletem Püspöke.

Pozsonyban, 1890. május 20-án.

Trsztyénszky.

A pozsonyi theol. akademia üdvözlete.

Főtisztelendő Püspök Úr!

A tegnapi nap a dunáninneni ág. hitv. ev. egyházkerület életében fontos mozzanatot jelez: az egyházkerület gyülekezetei többségének szavazata alapján Főtisztelendőségnek annak törvényes püspökévé megválasztott.

A theol. akademia tanári kara — bár az intézet, egyetemes jellegénél fogva, minden hazai evangélikus egyházkerülethez egyenlő jogviszonyban áll, — mégis egész multjánál, földrajzi fekvésénél és jelen viszonyainál fogva ezen dunáninneni egyházkerülethez mintegy a vérség közelebbi kötelékével érzi magát csatlolva s kedves kötelességet teljesít, midőn Főtisztelendőségedet, mint ez egyházkerület törvényes püspökét az elsők közt siet őszintén, szívből üdvözölni.

Őszintén, mert most, a megejtett választás után, csak egy tényt lát, csak egy elvet tart szemel előtt: Főtisztelendőséged megválasztásának tényét — s új, a mily szép és nemes, ép oly felelősségteljes méltóságával, a minden evangélikus ember előtt szent és magasztos, autonom püspöki hivatallal adott azon elvet, a mely előtt feltétlenül meghajlik.

S szívből, mert hiszi, tudja azt, hogy Főtisztelendőséged épúgy, a mint az ország józan evangélikus lakossága, át van hatva püspöki hivatása szent és magasztos voltának tudatától, érzi a felelősségét, a mely ez új méltóságában úgy drága evang. egyházunk s annak alkotmányos élete, belbékéje és

virágzása, valamint édes magyar hazánk s ennek egysege, fejlődése és jóléte szempontjából vállaira nehezedik — s el van tökélve, se jobbra, se balra, se hátra, hanem csak előre tekintve, e kettős szent cél szolgálatainak szentelni, utolsó szempillantásig, összes jól kipróbált s megedzett erőit s tehetségeit, követvén az intést, melyet Úrunk Üdvözítőnk az ő szántóvetőinek ad, hogy kezüket az ekeszarvára téve, vissza ne nézzenek, hanem teljes odaadással munkálják azt, a mire ellhívattak.

S e mellett jól esik tudnunk azt is, hogy Főtisztelendőséged, kinek neve körül a tudós theologus cserága is füződik, új állása folytán megnövekedett hatalmával mindig kész örömmel fogja pártfogolni hazai protestans tudományos ügyünket, az ez ügyet szolgáló intézeteket s ezek közt első sorban a theol. akademiát.

Engedje meg azért Főtisztelendőséged, hogy a dunáninneni egyházkerületnek s bizonyára Főtisztelendőségednek saját életében is oly fontos mozzanat alkalmából, a rajzolt érzelmekkel és elvek alapján mi is üdvözölhessük, Istentől, a minden kegyelemnek Atyjától, Főtisztelendőségedre állandó erőt és egészséget, működésére pedig sikert és áldást kérve.

A magyarhoni ág. h. e. e. theol. akademiaja tanári karának folyó 1890. év május hava 21-én tartott értekezletéből — Főtisztelendő Püspök urnak alázatos szolgálai *Schneller István* akad. igazgató, *Stromp László* m. tanár, értekezleti jegyző.

Tervjavaslat az egyetemes alap szervezéséhez.

1. Czélja.

Az egyetemes alap czélja:

a) Szegény, szerencsétlenségtől sujtott evang. gyülekezetek gyámolítása.

b) A belmissió ápolása, a távol szorványban élő hivek lelki gondozásának biztosítása, a vallásos irányú népnevelésnek iskolák emelése, fenntartása által való előmozdítása.

c) Ev. prot. nőnevelő intézetek alapítása, illetőleg támogatása.

d) A csekély fizetés miatt inséggel küzdő lelkészek, tanítók segélyezése.

2. Jövedelem.

Az egyetemes alap jövedelmi forrását képezi:

a) A hazai négy egyházkerület körébe tartozó minden ág. evang. személy után számított 5 az az öt krajczár. Ezen tartozásnak kivetését és beszedését a gyülekezet saját körében maga eszközli és pedig

ugy, hogy a tagjainak száma után 5 krajczárjával reája eső összeg kétharmadát hiveinek állami adójára, egyharmadát a családfőkre veti ki.

b) Alapítványok. Az alapítványi tagsági díj legalább 200 frt. A ki ezen, vagy ennél nagyobb összeget letesz, az élet hosszigan felmentve van az évi tartozástól az egyetemes alapra.

Az évi tartozástól megválthatja magát az is, ki a reá eső összegnek mint kamatnak 5%-os tőkáját egyszerre lefizeti. Ezen váltáság csak magára s vele együtt élő családjára szól. Külön családot alkotó, külön háztartást vivő gyermekei ismét az évi fizetés kötelezettsége alá esnek.

c) Kegyadományok.

3. Kezelés.

A gyülekezetben az egyházi előljáráóság gyűjti be a gyülekezetre — a lélekszám 5 krajczár — eső, s a 2. §-ban jelzett módon kivetett összeget, és ezt a számadási ívvel, mely kitünteti mennyi gyűlt be külön az adó és külön a személyek (családok) után, mennyi kegyadományokból, a lelkész és gondnok aláírásával beküldi az egyházmegyei egyetemes alap pénztárnokához.

Az egyházmegyei közgyűlés egy 6, felerészben egyházi, felerészben világi tagokból álló „egyetemes alap“-bizottmányt, élére egy egyházi és világi elnököt, továbbá egy pénztárnokot választ 3 évre, mely időnek leteltével azonban az illetők ismét megválaszthatók. Jegyzőjét a bizottmány maga választja saját kebeléből.

Az egyházmegyei egyet. alap pénztárnoka átveszi a gyülekezetektől hozzá küldött összegeket s számadásokat. Elkészíti ezekről a pontos kimutatást — ide számítván az „egyetemes alap“-tőke évi kamatait is — s ezt, miután a bizottmány átvizsgálta, az esperességi gyűlés elé terjeszti s azután számadását a pénzzel együtt az egyh. kerületi egyetemes alap pénztárnokához küldi.

Az egyházkerületi közgyűlés egy 12 — felerészben egyházi, felerészben világi tagokból álló egyházkerületi „egyet. alap“-bizottságot, ehhez egy egyházi és egy világi elnököt, továbbá egy pénztárnokot választ. Jegyzőjét e bizottmány is maga választja saját kebeléből.

A ker. egyet. alap pénztárnoka átveszi az egyházmegyéből hozzáküldött összegeket s számadásokat. Elkészíti ezekről a kimutatást — ide számítván a ker. egyet. alap-tőkék évi kamatait is és számadását miután a bizottmány átvizsgálta s róla a jelentést a kerületi gyűlésre megtette, — a pénzzel együtt az egyetemes egyház központi egyet. alap pénztárnokához küldi.

Az egyetemes gyűlés az egyetemes alap kezelésére egy 16 — nyolcz egyházi és nyolcz világi — tagból álló bizottmányt, ennek élére egy egyházi és egy világi elnököt, továbbá pénztárnokot választ. Jegyzőjét a bizottmány itt is maga választja saját tagjai közül.

Az egyetemes pénztárnok elkészítvén számadását az egyházkerületekből beküldött összegekről, az egyetemes alap tőkék, kamatairól — ezt az elnökség által a bizottmánynak adja át bírálat végett. A bizottmány miután részletesen átvizsgálta s rendben találta, jelentésével együtt az egyetemes gyűlés elé terjeszti.

Megjegyeztetik, hogy úgy az egyházmegyénél mint a kerületen és egyetemen az illető bizottmányok ellenőrzik a létező tőkék biztos elhelyezését és gyümölcsöztetését.

E bizottmány gondoskodik arról, hogy a négy egyházkerületből évenként befolyó összegnek $\frac{1}{4}$ -ede husz éven át rendszeresen tőkésítették, $\frac{3}{4}$ -ede pedig évenként az 1. §-ban jelzett célra kiosztassék.

4. A segély kiosztása.

Az egyetemes alaphól az évi bevétel $\frac{3}{4}$ -ed részének segélyül kiosztása a 8. §-ban jelzett bizottságnak feladata, mely ennek végzéséről jegyzőkönyvi jelentésében évenként beszámol az egyetemes gyűlésnek.

Az évenként kiosztásra eső összegnek $\frac{3}{8}$ -ada szegény, szerencsétlenül járt gyülekezetek segélyezésére fordítandó.

Az illető gyülekezetek tartozásait, szükségleteiket, ezek fedezésére saját hozzájárulásuk arányát hiteles adatokkal kitüntető folyamodványt nyújtanak be a központi egyetemes alap bizottmányhoz az esperesség és a kerületi gyűlés útján.

E folyamodványokat megbíralja első sorban az esp. egyet. alap-bizottmány és az ennek jelentése alapján segélyezésre méltóknak ítélt egyházak kérvényeit az esperesi gyűlés ajánlatával a kerülethez küldi.

Az egyházkerületi egyetemes alap-bizottmány a hozzá beadott folyamodványokat felülvizsgálja és jelentése alapján az egyh. ker. közgyűlés ajánlatba teszi a gyámolításra jogosult gyülekezeteknek adandó segély összeget is.

Azután e gyülekezetek kérvényeit ajánlata kíséretében felterjeszti a központi egyetemes alap-bizottmányhoz mely a négy kerületből ajánlattal beadott kérvényeknek tárgyalása után megállapítja a segélyezendők sorrendjét, a segély mértékét s határozatát megerősítés végett az egyetemes gyűlés elé terjeszti.

Az evangélikus nőnevelő intézetek akár gyülekezet, akár egyházmegye, akár egyházkerületek tartják fenn, szintén jogosultak a segélyezésre. A folyamodványt a fenntartó testület — ha gyülekezet, úgy az esp. „egyetemes alap“-bizottmányhoz nyújtja be s innét terjesztetik ajánlattal feljebb. A ker. által fenntartott nőnevelő intézet kérvényét szintén a ker. egyetemes alap-bizottmány bírálja meg s az egyh. ker. gyűlés ajánlata kíséri a központi egyet. alap-bizottmányhoz.

Ha az egyh. kerületben még evang. nőnevelő intézet nincs, de erre pénzalap gyűjtetik: ennek gyarapítását hasonlóképp lehet kérelmezni a központi egyetemes alaphól.

Nőnevelő intézetekre a kiosztandó segély $\frac{2}{8}$ -ada fordítandó.

A missiói pontokat, hol iskola, imaház, vagy missiói lelkészi állomás szervezendő az egyházmegyétől benyújtott adatok nyomán, tekintettel az egyházmegyék ajánlatára s a ker. egyet. alap-bizottmány véleményére az egyh. ker. gyűlés állapítja meg.

Ugyanez határoz azon esetben is, ha egy bizonyos missiói területnek egy már létező anyaggyülekezethez csatolása ajánlatik, oly feltétellel, hogy ennek lelkésze segédlelkészt tartson, a kinek segítségével a sórványban levő hívek lelki gondozását vezethesse.

Az ily missiói pontok érdekében kiállított folyamodvány a már fentebb jelzett uton terjesztetik a központi egyet. alapot kezelő bizottmányhoz.

Missiói célokra a kiosztandó segély $\frac{2}{8}$ -ada fordítandó.

A szegény lelkészek segélyezésénél figyelembe veendő első sorban azon lelkészi állomások, a melyeknek évi jövedelme nem haladja meg a 400 frot; másodsorban azon lelkészek, kiknek a hiványban felsorolt évi illetékük értéke nem megy túl 600 finton.

Ezek részéről a folyamodvány szintén az esp.

illetőleg a ker. egyetemes alap bizottmány és gyűlés útján megy a központi egyetemes alap bizottmányhoz.

Lelkészek (özvegyeik s árváik) gyámolítására fordítandó a kiosztásra eső segély $\frac{1}{3}$ -ada.

*

Indokolás.

A gyámintézet csak az önkénytes adakozás terére utalva, nem képes kellő erőt gyűjteni egyházunk hiányainak hathatós orvoslására s fontos, egyházi, nevelési célok megvalósításához. Át kell helyezni az önségélyt a kötelezettség terére. Ha a gyámintézetet meg akarjuk hagyni eddigi munkakörében; ugy szervezzük a már névszerint szinten ismert, elvben elfogadott „Egyetemes alapot“ törvényesen, egyházunk minden tagjára szóló kötelező erővel. Az egyház, felvirágoztatása, a vallásos nevelés közös feladat, kell hogy az ez által követett áldozatban részt vegyen az egyház minden tagja.

A fentebbi indítványban ajánlt 5 krjával hazai ev. egyházunk négy kerületében 800,000 lélek után 40,000 frt jön ki, mely összeggel az egyetemes alap mindenestre hatásosan működhetnek közre a létező hiányok pótlásánál, egyházunk érdeke által követelt intézmények alkotásánál.

A jelzett 5 kros adó nem róna először is ismeretlen, másodsor meg súlyos terhet a gyülekezetekre.

Egyházi célokra a gyámintézet útján ugyanis — legalább a gyülekezetek legnagyobb része — kisebb nagyobb mértékben már több mint 20 év óta áldoz. Tulajdonképp az egyetemes alap felállításával csak arról van szó, hogy az áldozás ne csak egyesek jóakarátának nyilatkozata, hanem általában a hivek seregének közös feladata legyen.

Oly egyházakban, hol a hivek melegen ápolták eddig is az evangeliomi áldozatkésztséget, alig kerülne kivetésre a dolog ezután is. Előteremtene a közbuzgalom az egyetemes alapra eső összeget. A templomi láda s gyűjtő ív nyomán ezután is összejönne a hivek létszámára eső összegnek egy része az egyházakban. A még hiányzó rész vagy a közadakozás megújítása, vagy a javaslatban jelzett kivetési módon szedethetnek be.

De vegyünk például egy gyülekezetet, mely a kivetés útjára bizza az egész összeg behajtását.

Tegyünk fel, hogy a gyülekezetben a hivek száma 1000. E szerint fejenként 5 krjával esik reá 50 frt egyetemes alap adó. Ebből az állami adóra jut $\frac{2}{3}$ vagyis 33 frt 33 kr. Legyen a hivek állami adója 1500 frt; ekkor egy frt állami adóra $2\frac{1}{3}$ kr. A ki 50 frt állami adót fizet; tartozik a gyámintézetre 1 frt 16 krral, a 10 frttal adózó 23 krral, az 5 frt adó után járna 12 kr. stb.

Személyekre, illetőleg családfőkre esnék 16 frt 67 kr. Az 1000 lélekkel bíró gyülekezetben fellehet venni 250 családfőt. E szerint esnék egy-egy családfőre $6\frac{1}{2}$ kr. Ezt megfizetheti a legszegényebb család is.

Az „egyetemes alap“ célba vett szervezése mellett 20 év alatt remélhető lenne az évi bevétel $\frac{1}{4}$ -

dének tőkésítése folytán 250 ezer, a létező gyámint. és Leop. tőkékkel együtt 320—330 ezer frt. egyet. tőke gyűjtése.

Az természetes, hogy az „egyetemes alapnak“ a javaslatban ajánlott szervezése szaporítaná a gondot, vesződséget, hogy a kezdet nehézségei itt is kikerülhetlenek volnának. Ez mind igaz. Csak azt nem szabad felejtünk, hogy áldozat nélkül nem valósul meg semmi üdvös, szent eszme. A ki a nemes célú akarja, annak akarnia kell a bár gondot, fáradságot igénylő, de jogosult és tisztességes eszközöket is.

Ha óhajtjuk azt, hogy egyházunk hathatósban kiterjeszthesse hiveire a lelki gondosást, hogy a közszellem által is követelt nevelési intézetek alkotásával, a résztől fenyegetett pontokon mentési munkálataival sikeresen tanusíthassa élő hitét, evang. testvérszeretetét, ugy nem térhetünk ki azon áldozatok elől, a melyeket ezen célok követelnek s a melyek nem elviselhetlenek.

A fenntvázolt tervjavaslatban a fő, a lélekszám szerinti 5 kr. megállapítása s e tartozásnak összes gyülekezeteinkre kiterjesztése. Ki ezt elveti, azt csak arra bátorodom felkérni: szíveskedjék bebizonyítani, hogy egyházunk az önségély elvének ily mérvű alkalmazására nem szorul, még a más felekezetek részéről tetemes áldozatokkal s egyre élénkülő buzgalommal vitt verseny daczára sem. Ha pedig ezt beigazolni nem tudná, ugy kegyeskedjék megjelölni azon segélyforrásokat, melyek az „egyetemes alapnak“ fenntartását szerinti megalkotását teljesen nélkülözhetővé teszik, illetőleg pótolják. Én részemről készséggel elfogadom azon indítványt, mely a javaslatban jelzett célokhöz biztosabb s könnyebb utat mutat.

—z. —z.

BELFÖLD.

A dunáninneni püspökválasztáshoz. A mint azt lapunk f. évi ápril 12-iki (15-ik) számának „Belföld“ rovatában t. olvasóinkkal közöltük, a dunáninneni kerületi püspökválasztás ügyében, az ápril 10-én itt Pozsonyban tartott rendkívüli ker. gyűlés, a ker. rendtartás értelmében egy esperességenként választott 2—2 — összesen tehát 8 esperesség után 16 tagból álló szavazatszedő bizottságot küldött ki, egyúttal a szavazatok beadására bezárólagos határidőül f. hó 17-ét tűzvé ki. — Ennek alapján ő nagyméltósága, Szentiványi Márton ker. felügyelő úr, mint e szavazatszedő bizottság elnöke, a szavazatok felbontására határidőül f. hó 20-át és helyéül ugyancsak Pozsony jelölte meg, a mely határidőben és helyen a nevezett bizottság csakugyan teljes számban megjelent. — E bizottsági gyűlésről — mely délelőtt 10 órától délután $\frac{1}{2}$ 1-gig s ismét délután 3-tól 5-ig tartatott — a következőkben referálunk:

Dr. Samarjay Károly, kir. tanácsos, pozsonyvárosi esp. felügyelő, mint a szavazatszedő bizottság tagja üdvözli egybegyűlt tagtársait s előterjeszti ő nagyméltósága Szentiványi Márton ker. felügyelő úrnak egy hozzáintézett hivatalos levelét, a melyben jelenti, hogy betegsége miatt gátolva van az ülésen való személyes megjelenés-

ben s maga helyettesítésével szólót bizza meg. A bizottság ker. felügyelő elnök úr ó nagyméltósága távolléte fölötti sajnálatát jeyyzőkönyvileg kifejezve, acclamatióval dr. Samarjayt ülteti az elnöki székbe, mellé — saját kértére — tót nyelvben kisegítő elnöktársául, Kubinyi Árpád országgyűlési képviselő, árvai esperességi bizottsági tagot választván meg. — Azután megválasztattak a jegyzők — névszerint Rásó, Januska és Rusnyák biz. tagok, valamint hitelesítő bizottságul Dohnányi és Kallenda bizottsági tagok. — Még a bizottság tagjainak jelenléte constatálattatott — a mivel a bevezető formalitásokon túléván, a bizottság hozzáfoghatott tulajdonképeni feladatahoz, a szavazatok felbontásához.

Az egész dunáninenni kerület egyházai összesen 103 szavazatot képviselnek, a melyek közül beadott s formailag érvényesnek ismertetett el (kellékek: pap, felügyelő s jegyző aláírása s egyházi pecsét):

Árvából	Baltikra	4,	Trsziyénszkyre	1 = 5
Liptóból	"	15,	"	1 = 16
Mosonyból	"	0,	"	7 = 7
Nyitrából	"	18,	"	4 = 22
Pozsony városból	"	0,	"	4 = 4
Pozsony megyéből	"	5,	"	12 = 17
Trencsénből	"	10,	"	3 = 13
Turóczból	"	11,	"	0 = 11

összesen Baltikra 63, Trsziyénszkyre 32 = 95

szavazat.

A még hátralévő 8 szavazat következőleg oszlik meg: nem küldött be szavazatot 3 egyház (Zátures, turóci esperesség, Ksinna, trencsényi esp. és Verbó, nyitrai esp.); jegyzőkönyvet beküldött, a melyben jelenti, hogy a választó egyh. közgyűlés szavazás előtt eredménytelenül feloszlott, 1 gyülekezet (Szenicz, nyitrai esp.); visszautasított, mert rendtartásilag jogosultsággal nem bír, 2 szavazat (lipótvári fegyintézet lelkési hivatala és pozsonyi lyceum); rendtartásszerű formahiba miatt mellőztetett 2 szavazat (az isztebnei, árvai esp., hol a választási jegyzőkönyv aláírását a lelkész megtagadta és a récsei — pozsonyvárosi esp. — a hol a jegyzőkönyvből a jegyző neve kimaradt).

Ezen szavazateredmény constatálása az egész dél-előtti időt igénybe vette. Délután 3 órakor a bizottság újból összegyülekezvén, tárgyalás alá vette az egyes szavazatok ellen beadott panaszokat és óvásokat. Minthogy azonban a kerületi rendtartás ilyen óvásokról mit sem intézkedik s azoknak érdemi megbirálására magát a bizottság illetékesnek nem tartja, mivel továbbá a beadott s már elbirált szavazatok formailag a rendtartás 211. §-ának megfelelnek: a bizottság beható tanácskozás után kimondotta, hogy ez óvásoknak érdemi elbirálásába nem bocsátkozik, hanem tartalmukat jegyzőkönyvbe véve, azokat elbirálás végett mindenestül a kerület elé felterjeszti. — Beadott pedig összesen 13 óvás, melyek közül 2, t. i. az isztebnei és a szeniczi választás ellen irányuló — e szavazatoknak már fentebb jelzett alaki érvénytelensége folytán feleslegessé válván — maradt 11, és pedig Árvából a nagyfalui és zsasskói, Nyitrából a brezovai, csácsói, miavai, vág-újhelyi, verbóczi, szakolczai és felső-zelei, Trencsénből a trencsényvárosi és Turóczból a neczpáli szavazat érvényessége ellen.

Ezen adatoknak a fentti szavazatokkal való összevetése után dr. Samarjay Károly kimondja a következő határozatot. Összeszámtatván beadott formailag kifogástalan 95 szavazat és pedig Baltik Frigyesre 63, Trsziyénszky Ferenczre 32. Ezek közül óvással megtagadtott Baltik rovására 10, Trsziyénszky rovására 1 szavazat. Ennek alapján elnök Baltik Frigyes lipótszent-miklósi lelkész s lipóti főesperest a dunáninenni ev. egyházkerület törvényesen megválasztott püspökének jelenti ki. Ezután határozatba ment, hogy a jegyzőkönyv stante sessione elkészítettvén, a szavazatszedő bizottság által másnap (május 21-én) a megválasztott püspöknek átadassék. — Végül Kubinyi Árpád a bizottsági ülés tapintatos vezetéseért dr. Samarjay Károly elnöknek jegyzőkönyvi köszönet megszavazását indítványozza, mely indítvány egyhangúlag elfogadtatván, jegyzőkönyvbe vétetett — s ezzel az ülés véget ért.

—p.

*

A dunántúli ker. zsinati bizottság gyűlése.)* Radó, főispán, kerületi felügyelő, nagyúri kegyelemmel berendezett répczelaki kastélyába 4—5 napi időtartamra május 8-ára a múlt évi ker. gyűlésen megválasztott zsinati tagokat egybe-hívta. Megjelentek: Karsay püspök; Gyurácz, Horváth, Berzsényi ker. jegyzők; Poszvek főiskolai igazgató; Schreiner pénzügyi biz. eln.; Andorka esp. felügyelő; Gebhardt convent elnök; Kund, Laucsek esperesek; Brunner sopr. lk.; Bognár ker. népisk. biz. eln. Csak úgy sikerült a nagy halmaz előre beküldött előmunkálatot átvenni, megbirálni és egybeszerkeszteni, hogy a bizottság kora reggeltől késő estig 4 napon át fáradszhatlanul dolgozott.

Nem egy fontos elv proklamáltatott. Ilyen a lelkészválasztás megkorrigálása; az egyetemes alap sürgetése; az egyházi tanács felállítása a legfelsőbb forum, az egyetem mellett is; provideálás a történhető választási visszaélések ellen; a külbirtok megadóztatása, de igazságos, megfelelő arányban stb. Szóval kodifikáltatott: maga a zsinat, mint törvényhozó testület; az egyházkormányzati és egyházképviseleti hatóságok; ezeknek közegei; törvénykezés és bíróságok; az egyház szorosabb értelemben vett funkcionáriusának kötelességei; jótékony intézetek, pénz- és vagyonyügy stb.

Jól mondotta Karsay püspök az első napi fényes ebéden, midőn a főispán neje és gyermekei egészségére emelte poharát, hogy Répcze-Lak azon fénypontok közé tartozik, melyek hazai evang. egyházunk beléletében örökre nevezetesek maradnak. Jól mondotta, hogy a mily nevezetes egy Zay-Ugrótz (itt készült az első iskolai rendezet), egy Geresd-Tompaháza (itt készült a geresdi egyeség), Acsa (itt tanácskoztak az egyetemes egyház küldöttei 1869-ben), ugyan olyan marad Répcze-Lak még a legkésőbb utókor előtt is; jól mondotta, mert úgy leszen.

*) Multi számunkból helyszűke miatt kimaradt. Szerk.

KÜLFÖLD.

Az ó-katholicismusról.

Jelige: „Ha emberektől vagyon e dolog, semmivé léssen; ha pedig Istentől vagyon, úgy íti azt föl nem bonthatjátok, hogy ne látassatok Isten ellen tusakodni.“ *Gamáliel.*

Időközben a Répcze-Lak és csánigi gyülekezet testületileg tisztelgett a püspöknél; maga a bizottság pedig táviratilag üdvölte Zelenka püspököt.

Azt hiszem, hogy a kik Répcze-Lakon Radó főispán vendégei voltak, sohasem fogják felejteti azt a szíves vendégszeretetet, melyben a kastély ura és úrnője által részesítve lettek.¹

Fogadják azért a nyilvánosság előtt is ismételt köszönetünket! Midőn bennünket ily bő szeretetben részesítettek, az evang. egyházat tüntették ki. Örködjék az isteni gondviselés Répcze-Lak urai fölött firól fira, nemzedékről nemzedékre, soká, igen soká!

Bognár Endre.

*

Levél Somogyból.*) Nagytiszteletű szerkesztő úr! Van szerencsém a külső somogyi evang. egyházmegyében végbenem tisztujjítások eredményét a Nagytiszteletű Úr által szerkesztett „Evangelikus egyház és iskola“ lapban leendő közlés végett megírni.

Tekintetes Vésey Sándor úr egyházmegyei felügyelői tiszteréről, melyet hosszú évek során keresztül annyi ügybuzgósággal párosított mély bölcsességgel viselt, leköszönnén, helyébe általános szavazattal tekintetes Andorka Gyula királyi járásbíró úr választatott meg. Hasonlag nagytiszteletű Andorka János úr is 78 évet túlhaladt akkorában meggyengült egészsége következtében a közügyek teréről visszavonulni o hajtván, esperesi tiszteről leköszönt s helyébe nagytiszteletű Német Pál vései lelkész úr választatott meg szavazat többséggel esperesnek. Az új választások küszöbén, míg a megválasztottak iránt legszebb reményeinknek adunk kifejezést, hálátlanság volna a visszavonultak érdemeit meg nem említeni, különösen nagytiszteletű Andorka János volt esperesünk a közügyek terén fáradhatlan munkássága mély belátása és ügyszere tete által kivivott érdemeit szó nélkül hagyni meg nem bocsátható hiba volna tőlem. 52 évi lelkési pályáján 26 évig kormányozta egyházmegyénket mint esperes bölcsen és igazsággal, 24 évet mint képezdei tanácsos, ugyan ennyit mint a magas ministerium által kinevezett iskolalátogató szentelt a népnevelés ügyének s a slavoniai missio ügyét kezelte. Hosszas hivataloskodása idejében lelkészkedése hatáskörében Vésén, Légrádon, Pathon épült új díszes templomok, anya gyülekezete köréhez tartozó fiók gyülekezetekben alapított tanítói állomások és iskolák, a szent péteri és marosiegyütt egész esperességében újjonon épült 6-nál több templom, 10-nél több iskola, több helyen megszerzett orgonák és harangok, egy szóval a somogy ev. egyházmegye rendezett virágzó állapota az ő ügybuzgó és fáradhatlan munkásságáról tanuskodnak. Ha szeretett volt esperesünk visszavonul is a tettek mezejéről s a közügyek teréről, nem vonulhat vissza elismerő hálánk és tiszteletünk elől, mert legőszintébb tiszteletünk és hálás elismerésünkkel felkeressük őt a visszavonult élet csendes magányában is.

Legmélyebb tisztelettel stb. . . Nagytiszteletű szerkesztő úrnak — Pogány Szent Péteren 1890 május — alázatos szolgája *Pataký Géza*, evang. tanító.

Nincs még megírva a keresztyén vallásfelekezetek összehasonlító története s az mindaddig nem is lehetséges, a míg azokat szűkebb dogmatikai szempontból tekintjük, vagy azok fejlődését merev egyházfelekezeti schablonok szerint mérlegeljük. Pedig a felekezetek egymáshoz való kölcsönható viszonyukban benső szükségességgel fejlődnek, a mint hogy Nippold Frigyes is, a jeles jénai egyháztörténész, a catholicismus és protestantismus legújabb történetét tárgyaló művében a benső kath. reformmozgalmakat a hasonló jellegű prot. egyházi mozgalmakkal összefüggőleg tárgyalja s kimutatja, hogy a jansenista és gallikáni reformokkal párhuzamosan haladott a szabadelvűbb synkretismus iránya a lutherizmusban és kálvinizmusban.

A legnagyobb előítélet uralkodik azonban az ó-katholicismus, a legújabb kath. reformmozgalom megítélése terén. Pedig az ó-kath. mozgalomnak, mint a római keresztyénység máris erjedésben lévő kovászának benső ereje és életképe sége abban van, hogy az a szívnek, a meggyőződésnek és a lelkiismeretnek élő protestálása a pápai absolutismus ellen. Kiinduló pontja és éltető ereje — az Isten előtt való erkölcsi saját felelősségnek, a személyes hithűségnek és lelkiismeretnek szelleme, mely ez egyháznak az evang. reformatio fiaival való együttes működését lehetővé tenni. Az ó-katholikus hite, nyelvezete és gondolkozása elvileg ki van zárva a romanismusból. Felekezeti vakbuzgóságról vagy megkötöttségről itt szó sincs. Az igaz vallási elemek keresésében békülékenység s közvetítésre hajlandóság jellemzi őket. Míg a pápai bullák ékes római nyelvezetükkel bennünket protestánsokat kiátkoznak a római káté az akatholikus felekezeteket „a sátán szelleméből“ eredőknek mondja, addig az ó-katholikusok elismernek bennünket keresztyéntársaknak, a mint azt az évi zsinatok s az uniói értekezletek ismételten is hangsúlyozták, s a vegyes házasságok kérdésében gyakorlatilag is érvényesítik a római türelmetlen egyház gyakorlatl szemben.

Hogy az ó-katholikusok alapelvei, a nélkül, hogy a „sola fide“-t vallanák, ugyanazon állásponton állanak, a melyből a reformatio is kiindult, az kétségtelen, — s bár sok választ el még bennünket az ókatholikusok tanaitól, istentiszteletük s egyházi életük alakjaitól, mégis látunk itt szellemet a mi szellemünk ből, a rómaival szemben evangyéliomi keresztyén catholicismust, mely mint ilyen méltó részvétünkre s testvéri szeretetünkre.

Napjainkban máris kitünő irodalmat fejtettek ki, a melyet Beyschlag, Nippold, Schlottmann és Schulte bővebben is elősorol s általában a római egyházi irodalom közelebbi megismerésében nekik mi protestánsok is felette sokat köszönhetünk. Az európai tudósok köz társaságának fejen Döllingeren és Reusch bonni tanár díszes művein kívül Friedrich a vatikáni zsinat. — Huber a jезsuiták történetét, Michelis pedig az ó-kath. egyház pozitív hitelreit irta meg 1878-ban kiadott dogma-

*) Multi számunkból helyszűke miatt kimaradt. *Szerk.*

tikájában. Ilyen tudósokkal Róma egyetemei nem dicsekedhetnek. Lélekemelő az az uniói érzelmi érintkezés, a melyben jelenleg az ó-kath. s a prot. theológusok egymással állanak, míg Róma- és a protestantizmusnál alig képzelhető napjainkban nagyobb ellentét. Tudjuk, hogy Nippold jeles egyháztörténetének 2-ik, a XIX. század katholicizmusát tárgyaló kötetét a berni kath. theol. fakultásnak ajánlotta.

A humánus, nemzeti, hazafias és türelmes ó-kath. mozgalom vezetőinek evangy. vallásossága s férfias kipróbált erkölcsisége, tudósainak elismert tudományossága s gyülekezeteinek páratlan áldozatkészsége a jövőben is remélünk engedi annak egészséges fejlődését és fejlesztését, hiszen eszményi katholicizmus a teljes ellentéte a pseudo-péteri és álizidori pápai világalomnak!

Az ó-kath. egyház valódi keresztyén közösség, a miről vallásos alap gondolatai, hitcikkei és eddig is kifejtett munkássága tanuskodnak. Korunk haladásával is számol, míg a pápa kijelentette, hogy a modern eszmevilággal ki nem békülhet soha sem. Hosszú időre lesz azonban még szükség, míg az ó-katholicizmus szilárd álláspontja a tudományos kath. theologia s a kath. népek közkincsévé lesz, de azért maig való fennállása is valóban megszügyenítő figyelmeztetés Rómára nézve, hogy térjen meg a csalatkozhatatlan vatikáni főpaptól a Krisztushoz!

Az ó-kath. mozgalomban, római és bajor-féle martyrium a daczára is, igaz vallásos-erkölcsi, tehát jogosult, történetileg és elvileg beigazolt kath. reformmozgalommal van dolgunk, mely annak önző világalma és jezsuita absolutismusa ellen irányul, ki az írás (s nem a kétes értékű hagyomány) szerint „Isten gyanánt tiszteltetik, úgy annyira, hogy az Isten templomában mint Isten ül, Isten gyanánt tartván magát.“

Eperjes.

Dr. Szlávik Mátyás.

Az olaszországi (valdenszi) misszió köréből.

Szicília másodnagyságu városa, Catania, mely körülbelül 80,000 lakost számlál, már Kr. e. a hetedik században megalapítatva, felváltva a karthágóiak, rómaiak, gótok és szaracének prédájául szolgált.

De sokszor fenyegette a várost a bős Aetna is. Nevezetesen, 200 évvel ezelőtt hömpölygött e veszedelmes szomszéd kebeléből a kerthez hasonló város felé egy nyolcz méter széles és öt óra hosszúra nyúlt láva-folyam. Ennek elhárítása végett ünnepélyes processióval hozták ki a város legbecsesebb ereklyéjét, szent Agatha fátylát s tartották azt a tüzes folyam ellenébe és mivelhogy erre a folyam a várostól nyugatra, sisteregve a tenger felé fordult és abba is ömlött, azért Agatha, egy a rómaiak által rendezett, keresztyén-üldözésben elesett szűz, még maig is e katholicus város nagyban tisztelt védnöke.

Létezik itt a valdensziak egyháza, mely jelenleg 120 felnőtt tagot számlál. Husz éven át beérte egy imateremmel, mely egy kertben lévén, idegen és katholicus templomlátogatók által nehezen volt feltalálható. Ez évi január 12-én új templomot szenteltek fel, mely 400 hallgatót befogadhat és csinos homlokával az út felé van fordulva. Egy év folytában ez második templomszentelés Sziciliában, mivelhogy m. é. márcziusban Vittoriában szintén avattak fel valdenszi templomot.

A felszentelésre megjelentek az evangelizációi bizottság elnöke, dr. Prochet és társa Pons Nápolyból, valamint Riesi és Vittoria lelkészei. Vasárnap d. e. 11 órakor lépett Prochet a szószékre, melyre letéve a bibliát, mondá a felavató imádságot. Ezt követték: „Szent, szent, szent vagy oh Urunk“ kezdetű ének, a bűnvallomás, melyre a gyülekezet felelt. Azután következett Pons beszéde 1. Ján. 4. alapján, belefűzve a „völgyek gyülekezeteinek“ üdvözlését, áldást kérve a két lelkészre és fokozott buzgóságra lelkesítve az egyház tagjait.

Délután, fájdalom, özönvizeszerű eső esett, de mindamellett nagy gyülekezet jelent meg estve dr. Prochet beszédére, ki Jakab 4. 8. ez igéi felett: „Közlegessetek Istenhez és közelget tihozzátok!“ szokott bensőséggel szolt a hallgatók sziveihez.

A vendégek tiszteletére ünnepi ebédet rendezett az egyház, mely alkalommal sok jó köszöntő lett elmondva és megemlékezés történt Gioachino Gregoli valdenszi papról, ki ezen gyülekezetben 2 hóig működve, 1867-ben igen ifjan lett a cholera áldozatává. (Folyt. köv.) *Lang Adolf.*

VEGYESEK.

— **Kormányképviselők** ág. hitv. evang. középiskoláink érettségi vizsgálatain. Az 1883. évi XXX. t.-cz. 23. §-a alapján a vallás- és közokt. miniszter úr középiskoláink ez évi nyilvános érettségi vizsgálatihoz következő urakat küldte ki kormányképviselőkkül: A budapesti főgymnasiumhoz: dr. Gömöröy Oszkár, miniszteri tanácsost; a selmecbányai főgymn.: dr. Vecsey Tamás, egyetemi tanárt; a szarvasi főgymn.: dr. Pulszky Ágost, egyet. tanárt; a nyiregyházi főgymn.: Békési Gyula, debreczeni tankerületi főigazgató; a kés márkai és iglói főgymnasiumokhoz: dr. Heinrich Gusztáv, egyet. tanárt; az eperjesi evang. és rimaszombati egyesült prot. főgymnasiumokhoz: Fröhlich Izidor, egyetemi tanárt; a soproni főgymn.: dr. Medveczky Frigyes, egyet. tanárt; a pozsonyi főgymn.: Zsilinszky Mihály, csongrádmezei főispánt; a brassói, nagyszabenyi, medgyesi és segesvári főgymnasiumokhoz és a nagyszabenyi főreáliskolához: Elischer József, nagyszabenyi tankerületi kir. főigazgató.

— **Értesítés.** Eperjesen a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületi tanítóképző intézetben a tanképesítési vizsgálatok f. év június 30-án és folytatólag július 1-ső s következő napjain fognak megtartani. Az érdekeltek június 15-éig nagytiszteletű Szehtlo János főesperes úrhoz, mint a vizsgáló bizottság elnökéhez Eperjesre küldjék be folyamódványaikát végzett tanulmányaikról és a folyamódás napjáig terjedő működésükről szóló bizonyítványokkal együtt. Jegyzet: A tanítóképző intézetben a szabályszerű II-ik félévi vizsgálatok jún. 12—21-ig, a magántanulókkal pedig a vizsgálatok jún. 23—27-ig tartatnak meg. — Eperjesen, 1890. május 11-én. — *A tiszakerületi eperjesi ev. tanítóképző igazgatósága.*

— **A brassómezei ág. evang. magyar esperesség** új felügyelője, Fabiny Ferencz marosvásárhelyi kir. táblai bíró, f. hó 15-én iktattatott hivatalába Brassóban. Az istentisztelet után a templomban Rombauer másodfelügyelő nyitá meg a közgyűlést, melyből három tagból álló küldöttség ment Fabinyért, ki megérkezvén, lelkesült fogadtatásban részesült. Moór főesperes és Rombauer üdvözlése után letéven a hivatalos esküt, elfogadta az elnöki székét s hatásos beszédben fejtette ki állásának fontosságát. Beszéde végén melegen emlékezett meg Czékus elhalt és Zelenka új püspokról. A közgyűlés az előbbinek emlékét jegyzőkönyvileg megörökíteni, az utóbbihoz pedig üdvözlő feliratot küldeni határozott. A gyűlés után fényes bankett

volt. Az egész ünnepély lefolyásáról — hely szűke miatt — csak jövő számunkban hozhatunk bővebb tudósítást.

— **A pozsonyi papválasztáshoz.** Mult számunkban közölt tudósításunkat — az azóta megváltozott helyzet alapján — a következőkkel pótoljuk. A kitűzött határnapon (pünkösd hétfőjén) csakis az egyik választás lesz megejtható; a dr. Geduly Lajos helyének betöltésére kitűzött kandidatióból Dianiska és Ulicsný lelkészek visszalépve — erre vonatkozólag az egyház helyi statutuma szerint új választás kitűzése válik szükségessé. — A presbyterium f. hó 22-én tartott ülésében tárgyalta ez ügyet s a nevezett jelöltek visszalépését tudomásul véve, elhatározta, hogy a conventen új jelölő bizottság kiküldését hozza javaslatba.

— **A soproni ev. gyülekezet** f. hó 18-án tartott convent-ülésén elhatározta, hogy a jövő tanév kezdetével népiskolai leányosztályait egy hetedik osztályal kibővíti s e végből egy új tanítói állomást is létesít. Ismét szép jele azon nemes áldozatkészségnek, melyet e gyülekezet a nevelés terén elég sokszor nyilvánított!

— **A farádi ev. gyülekezet** (soproni alsó egyházmegye) rövid egymásutánban kétszer ült örömnappal. Alig iktatta be u. is május 4-én nagy ünnepélyességek közt új felügyelőjét, tek. Hajas Gyula csornai főszolgabíró urat, már is f. hó 18-án a márcziusban elhalálozott ntú Horváth Dávid lelkész úr helyére eddigi szeretett káplánját, illetve adminisztrátorát t. Herints Lajos urat választotta egyhangúlag lelkészévé a gyülekezet. — Adja az ég, hogy e két fiatal erő sokáig és sikerrel működjék a Krisztus evangéliumának dicsőségére! S. Ö.

— **Károli Gáspár** emlékére újabb adakoztak: Engisch Frigyes és Vitális Gyula lelkészek 1—1 frt. Ezen összeget utolsó kimutatásunkhoz — 43 frt 40 kr. (1. f. évi 19. sz.) — hozzáadva, eddigi gyűjtésünk összesen **45 frt 40 kr.** Még mindig csak igen csekély kegyeletnyilvánítás a nagy pap emléke iránt. Ne feledjük, hogy: honor est honorantis et non honorati, azért hát újból felhívjuk t. olvasóink és hitsorsosaink figyelmét e valóban pártolásra méltó ügyben.

— **Révész Imre** egyházi beszédeiből a VI. füzet már nyomás alatt van és július hóban biztosan meg fog jelenni; nem sokkal ezután pedig követni fogja a VII. füzet is. — E két füzetre f. é. július 10-ig még elfogadom az előfizetéseket 2 frt 10 kr-ával; a füzet megjelenése után azonban, a Kókai Lajos könyvkereskedő úrral kötött szerződés értelmében, nem leszek többé feljogosítva előfizetések elfogadására. — *Révész Kálmán.*

— **A görög nyelv kérdése** immáron a képviselőháznak mult heti szavazata után az országgyűlés egyik fele által végleg eldöntetett, a miniszternek ismert javaslata (1. lapunk f. é. 17. sz. „Iskolaügy“ rovatát) úgy általánosságban mint részleteiben elfogadtatván. Bizony nagyon röviden végeztek vele! Minthogy pedig egyáltalában nincs kilátás, hogy az alsóház határozatához a felsőház hozzájárulását megtagadná, nincs más mód, mint hogy egyelőre megnyugodjunk az antihellen „divat“ előidézte végzetben s az útról és módról gondoskodjunk, hogy a változott helyzettel szemben prot. iskoláink mikép rendezzék be magukat a görög nyelv tanítására nézve. Ezen vitális kérdésre iskolaügyi rovatunkban legközelebb visszatérünk.

— **Arany János** — **ponyván.** Lapunk f. évi 15. számának „Vegyes“ rovatában ugyane cím alatt megemlékeztünk Ráth Mór budapesti könyvkiadó cég ezen derék és sokatígérő vállalatáról, illetőleg az ezen vállalatra vonatkozó felhívásról s már akkor is felhívjuk reá t. olvasóinknak becses figyelmét s pártfogását. — Örömmel sietünk most constatalni, hogy e vállalat immár testet öltött s mint a kezeink között lévő „Toldi, költői elbeszélés, írta Arany János. Három szép képpel. Budapest. Nyomatott ebben az esztendőben. Kiadja Ráth Mór. Ara 8 kr.“ czímlapú kis füzetből látjuk. E vállalat a legnagyobb mértékben pártolásra méltó, mert haszna a régi ponyvairodalom kiküszöbölése — s igazi népies, mégis a költészeti aesthetika magas-

latán álló olvasmányoknak a nép közt való megotthonosítása által úgy izlési mint erkölcsi és nemzeti szempontból kiszámíthatatlan. — A füzetke takaros, nyomása tiszta, jól olvasható, képei izlések, szépek. Maga a „Bevezetés vagyis a szerző élete folyásának rövid és igaz előadása“ a népies beszédmódnak egyik sikerült gyöngye, vajha a ki írta (nyilván Arany László) többször el eljárna erre a néki oly otthonosnak látszó népies irodalmi mezőre. A könyvecske hátsó lapján ott olvasható a hirdetés, hogy „Ráth Mór könyvesboltjából — Arany János következő szép verses elbeszélései“ szerezhetők meg: „Az első lépés, erkölcsös versezet“, — „Szent László füve, történeti versezet“, — „Jóka ördöge, mulatságos versezet“, valamennyinek „ára 4 krajczár.“ — A legmelegebben ajánljuk mindazok figyelmébe, kik maguk is jót szeretnek olvasni s az ifjúság s a nép olvasmányainak megválasztására is sokat adnak; a derék kiadónak pedig sikert kívánunk azon óhajttással, vajha mielőbb más költőink (Petőfi, Tompa, Jókai stb.) népies műveit is közkinccsé tenné, a maga dicsőségére, népiünk javára!

— **„Egyetemes könyvtár.“** szerkeszti Ferenczy József. Ezen olcsó füzetes vállalatnak, a melynek célja népiünket olcsó pénzért (egy füzet — mintegy 80—100 oldal — ára 10 kr.) a hazai és külföldi költői és essay irodalom termékeivel megismertetni, megjelent és szerkesztőségünk-höz beküldetett f. évi 31—35. füzete, füzeteként a következő tartalommal: Euripides, írta Boros Gábor, Nép-dalok gyűjteménye, — Örökség, dráma, írta Obernyik Károly, — A nagyvárosok földrajzi fekvéséről, írta Roscher Vilmos, ford. dr. Szalay László — és Kossuth Lajos élete, írta Sebesztha Károly (az utóbbi ára diszes piros vászonkötésben 30 kr.). Az olcsó és hasznos vállalatot t. olvasóinknak szíves figyelmébe ajánljuk. Kiadja Gross Gusztáv és testvére Györött, kikhez a megrendelés is akár közvetlenül, akár közvetve könyvkereskedői úton intézendő.

Szerkesztői üzenetek. Concha Károly úrnak Budapest.

A Hornyánszky cég és ifj. Jeszenszky Károly közti ügy tárgyalását utóbb nevezettnek „Utolsó szó a „Régi hangok“ ügyében“ cz. cikkével bezártuk. Az olvasó közönség immár elegendő képet nyerhetett a szóban forgó kérdéssről; a többi hogy hová tartozik, azt legjobban tudják Önök mindkét oldalról, a kiket a dolog első sorban érdekel. — W. S. lelkész úrnak Sz.-Béla. Szíves küldeményét köszönjük — sorát ejtjük. — H. J. és Sz. M. uraknak Eperjes. Kddigi becses küldeményeikért köszönet. Számítunk ezután is — különösen actualis értékű dolgokban is — szíves közreműködésükre. — D. úrnak. „Elkeresztelesek“ stb. cz. cikke kiszedve várja a megjelenést.

PÁLYÁZAT.

A hosszufalusi (brassómegyei) alszegi ág. h. ev. egyház *egyházi segédkezői* állására pályázatot hirdet.

Javadalom: 1) 300 frt o. é. készpénz, melybe a hosszufalusi állami felsőnépiskolai vallástanításért járó évi 50 frt is beleszámítódik. 2) Természetbeli lakás. 3) Mintegy 30 frt évi mellékjövedelem.

Kötelezettség: 1) Az elemi, ismétlő és felső népiskolába járó tanulók és a serdültebb ev. ifjúság vallás-és ének-tanítása a hosszufalusi alszegi és felszegi (fürészmezei) egyházban heti 20—25 órán. 2) Orgonázás és ének-vezetés a szertartásoknál az alszegi egyházban. 3) Az egyházi jegyzőkönyvek s az ahhoz tartozó ügyiratok vezetése, az egyházi pénzkezelés körül való írásbeli teendők végzése, egyes ünnepnapokon és a lelkész akadályoztatása esetén egyházi beszéd tartása az alszegi egyházban.

Pályázhatnak úgy a rendes tanítói oklevéllel bíró tanítók, mint azon tanító-jelöltek, kik ez iskolai évben tanulmányaikat bevégezik. Próbaidó: egy év, mely alatt az oklevéllel nem bírók tanítói oklevelet szerezni kötelesek. Az okmányokkal felszerelt folyamodások alólirhöz 1890. június 11-éig betérjesztendők.

Hosszufalu, 1890. május 16-án. *Maszyk Gyula,*
ev. lelkész.